

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2020
Β' ΦΑΣΗ

E_3.ΑΕΛ3Ε (α)

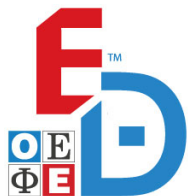
ΤΑΞΗ: 3^η ΤΑΞΗ ΕΠΑ.Λ.
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ / ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

Ημερομηνία: Κυριακή 24 Μαΐου 2020
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α

- Α1.**
- α.** ΛΑΘΟΣ, σελ. 16. Το έδαφος πάνω στο οποίο χτίζεται ένα εργοστάσιο ανήκει στο συντελεστή παραγωγής «έδαφος/ γη».
  - β.** ΣΩΣΤΟ, σελ. 14. Τα εργατικά σωματεία είναι οργανώσεις εργαζομένων με αντικειμενικό σκοπό την προώθηση των κοινών συμφερόντων των μελών τους και συγκεκριμένα τη βελτίωση της οικονομικής τους κατάστασης.
  - γ.** ΛΑΘΟΣ, σελ. 143. Μια από τις αδυναμίες του ΑΕΠ είναι δεν συμπεριλαμβάνει την αξία των αγαθών και των υπηρεσιών της παραοικονομίας.
  - δ.** ΣΩΣΤΟ, σελ. 133. Η μικροοικονομική θεωρία εξετάζει τη συμπεριφορά του αντιπροσωπευτικού καταναλωτή και του αντιπροσωπευτικού παραγωγού, ενώ η μακροοικονομία εξετάζει τα οικονομικά προβλήματα ως ένα σύνολο αλληλοεξαρτώμενων μεγεθών, χωρίς να δίνει έμφαση στη συμπεριφορά κάθε μονάδας χωριστά.
  - ε.** ΣΩΣΤΟ, σελ. 153. Οι καταθέσεις ταμειυτηρίου είναι η συνηθέστερη μορφή κατάθεσης.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2020
Β' ΦΑΣΗ**E_3.ΑΕΛ3Ε (α)**

- A2.** 1. α. εξέλιξη, πολλαπλασιασμός, κορεσμός. σελ. 10.
2. δ. το σύνολο των νομισματικών μονάδων κάθε είδους που βρίσκονται στην κατοχή των οικονομούντων ατόμων σε μια χρονική περίοδο. σελ. 154.

ΟΜΑΔΑ Β

- B1.** α. **σελ. 151 παρ. 1:** Από τα πολύ παλιά χρόνια οι άνθρωποι προσπάθησαν να καλύψουν τις ανάγκες τους με αγαθά που δεν μπορούσαν να παράγουν οι ίδιοι. Για το λόγο αυτό αντάλλασσαν τα δικά τους προϊόντα με προϊόντα άλλων παραγωγών. Η ανταλλαγή προϊόντων ονομάζεται αντιπραγματισμός, δηλαδή πράγμα αντί πράγματος. Η διαδικασία όμως του αντιπραγματισμού παρουσίαζε μεγάλες δυσκολίες, γιατί απαιτούσε από τα δύο άτομα που προέβαιναν στην ανταλλαγή: α) να προσφέρει ο ένας ό,τι χρειάζεται ο άλλος και β) να προσφέρει ο ένας τις αντίστοιχες ποσότητες που επιθυμεί ο άλλος. Οι δυσκολίες αυτές ξεπεράστηκαν με τη χρησιμοποίηση του χρήματος, που διέσπασε την ανταλλαγή σε πώληση και αγορά, δηλαδή μετέτρεψε τις ανταλλαγές σε συναλλαγές.
- β. **σελ. 151 μπλε πλαίσιο της παρ. 1:** Χρήμα είναι οτιδήποτε γίνεται γενικά αποδεκτό ως μέσο ανταλλαγής από τα άτομα μιας κοινωνίας. **σελ. 151 υπόλοιπη παρ. 1:** Στην αρχή, ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούσαν σε κάθε οικονομία, ως χρήμα χρησιμοποιήθηκαν διάφορα πράγματα ή ζώα, όπως βόδια, πρόβατα, δέρματα, κοχύλια, φτερά, αλάτι, διάφορα μέταλλα κτλ. Η χρησιμοποίηση όμως όλων αυτών στις συναλλαγές παρουσίαζε ορισμένα μειονεκτήματα:
- α) **Αδιαιρετότητα.** Όσα από αυτά εξυπηρετούσαν συναλλαγές μεγάλης αξίας, δεν μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για συναλλαγές μικρής αξίας, γιατί δεν ήταν διαιρετά. Παράδειγμα: Τα βόδια.
- β) **Μεταβολή της αξίας.** Σε ορισμένα από αυτά μπορούσε να μεταβληθεί η αξία, με αποτέλεσμα να δημιουργείται αβεβαιότητα και να δυσχεραίνονται οι συναλλαγές. Παράδειγμα: Τα πρόβατα μπορεί να γεννήσουν ή να πεθάνουν, τα μέταλλα να σκουριάσουν.
- γ) **Δυσκολία στη χρήση.** Το βάρος ή ο όγκος ορισμένων από αυτά έκανε δύσκολη τη μεταφορά τους. Τα μειονεκτήματα αυτά αποτελούσαν εμπόδιο στην ανάπτυξη των συναλλαγών και του εμπορίου. Στην

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2020
Β' ΦΑΣΗ**E_3.ΑΕΛ3Ε (α)**

προσπάθειά τους να ξεπεράσουν αυτές τις δυσκολίες οι οικονομίες οδηγήθηκαν σιγά σιγά στη χρησιμοποίηση προϊόντων που εξασφάλιζαν διαιρετότητα, σταθερότητα στην αξία και ευκολία στη χρήση. Τέτοια προϊόντα ήταν ο χρυσός και ο άργυρος, που για πολλούς αιώνες χρησιμοποιούνται ως χρήμα. Από πολύ νωρίς στις αναπτυγμένες οικονομίες, όπως, για παράδειγμα, στην αρχαία Αθήνα, το ίδιο το κράτος ανέλαβε την κοπή νομισμάτων, ώστε να υπάρχει σταθερή ποσότητα χρυσού ή αργύρου σε κάθε νόμισμα και να εξασφαλίζεται η βεβαιότητα για την αξία του νομίσματος.

- γ. **σελ. 152 παρ. 2:** Οι βασικές λειτουργίες του χρήματος που το καθιστούν απαραίτητο για την οικονομική οργάνωση της κοινωνίας είναι οι εξής:
- α) **Μέσο συναλλαγής.** Από τα προηγούμενα γίνεται φανερό ότι κύρια λειτουργία του χρήματος είναι η χρησιμοποίησή του ως μέσου συναλλαγής. Σε αυτή τη λειτουργία οφείλονται ο μεγάλος καταμερισμός των έργων και η ανάπτυξη του εμπορίου.
  - β) **Μονάδα μέτρησης αξίας.** Η ζήτηση και η προσφορά διαμορφώνουν στην αγορά την τιμή ενός αγαθού σε χρηματικές μονάδες. Έτσι η αξία κάθε προϊόντος εκφράζεται σε χρηματικές μονάδες. Για παράδειγμα, η αξία ενός μολυβιού είναι 0,5 ευρώ, ενός τετραδίου 2 ευρώ κτλ., το ευρώ, δηλαδή, γίνεται το μέτρο της απόλυτης αξίας των αγαθών. Μπορούμε επίσης με το χρήμα να προσδιορίσουμε την αξία ενός αγαθού σε σχέση με την αξία ενός άλλου, δηλαδή τη σχετική αξία των αγαθών. Στο παράδειγμά μας η σχετική αξία ενός τετραδίου είναι 4 μολύβια ($4 \times 0,5 = 2$).
  - γ) **Μέσο διατήρησης αξιών.** Εφόσον το χρήμα είναι μέτρο της απόλυτης αξίας των αγαθών, ο κάτοχος χρήματος μπορεί να διαθέτει τμηματικά μέρος των χρημάτων του για την αγορά αγαθών. Παράδειγμα: Έστω ένας παραγωγός σιταριού σε μια οικονομία που δε χρησιμοποιεί χρήμα. Ο παραγωγός είναι υποχρεωμένος να διατηρεί σε αποθήκες την ετήσια παραγωγή σιταριού και να τη διαθέτει τμηματικά, ανταλλάσσοντάς την με άλλα αγαθά που έχει ανάγκη. Αν όμως γινόταν χρήση του χρήματος, ο ίδιος παραγωγός θα είχε τη δυνατότητα να πουλήσει ολόκληρη τη σοδιά του και να εισπράξει την αξία της σε χρήμα, το οποίο θα μπορούσε να δαπανά τμηματικά σε ε διαφορετικές

χρονικές στιγμές για τις ανάγκες του. Έτσι το χρήμα γίνεται και μέσο διατήρησης αξιών.

σελ.152 παρ. 3, ονομαστικά: κέρματα, χαρτονομίσματα, τραπεζικές επιταγές, πιστωτικές κάρτες.

ΟΜΑΔΑ Γ

Γ1. Να κατασκευάσετε τον πίνακα παραγωγικών δυνατοτήτων της οικονομίας.

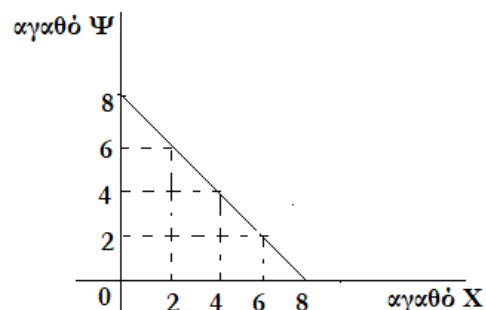
Συνδυασμοί	L_X	Αγαθό Χ	Αγαθό Ψ	L_Ψ
A	0	0	8	4
B	1	2	6	3
Γ	2	4	4	2
Δ	3	6	2	1
E	4	8	0	0

Γ2. α. σελ. 18 παρ. (iii): Οι βασικές υποθέσεις πάνω στις οποίες στηρίζεται η καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων είναι: **Πρώτο**, η οικονομία χρησιμοποιεί όλους τους παραγωγικούς συντελεστές που έχει στη διάθεσή της αποδοτικά (ορθολογικά). **Δεύτερο**, η τεχνολογία της παραγωγής είναι δεδομένη. **Τρίτο**, η οικονομία παράγει δύο μόνο προϊόντα, ψωμί και όπλα.

β. σελ. 20 μπλε πλαίσιο: δείχνει τις μεγαλύτερες ποσότητες ενός προϊόντος που είναι δυνατό να παραχθούν σε μια οικονομία για κάθε δεδομένη ποσότητα του άλλου προϊόντος.

γ. Κλίση: αρνητική

Μορφή: ευθεία γραμμή, που σχηματίζει ορθογώνιο ισοσκελές τρίγωνο με τους δύο άξονες

δ. $y = a + \beta x \rightarrow y = 8 - x$

Γ3. α.

$$KE_{XA \rightarrow B} \text{ σε } \psi = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{8-6}{2-0} = \frac{2}{2} = 1 \text{ μονάδα } \psi$$

$$KE_{XB \rightarrow \Gamma} \text{ σε } \psi = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{6-4}{4-2} = \frac{2}{2} = 1 \text{ μονάδα } \psi$$

$$KE_{X\Gamma \rightarrow \Delta} \text{ σε } \psi = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{4-2}{6-4} = \frac{2}{2} = 1 \text{ μονάδα } \psi$$

$$KE_{X\Delta \rightarrow E} \text{ σε } \psi = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{2-0}{8-6} = \frac{2}{2} = 1 \text{ μονάδα } \psi$$

$$KE_{\Psi A \rightarrow B} \text{ σε } X = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} = \frac{2-0}{8-6} = \frac{2}{2} = 1 \text{ μονάδα } X$$

$$KE_{\Psi B \rightarrow \Gamma} \text{ σε } X = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} = \frac{4-2}{6-4} = \frac{2}{2} = 1 \text{ μονάδα } X$$

$$KE_{\Psi \Gamma \rightarrow \Delta} \text{ σε } X = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} = \frac{6-4}{4-2} = \frac{2}{2} = 1 \text{ μονάδα } X$$

$$KE_{\Psi \Delta \rightarrow E} \text{ σε } X = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} = \frac{8-6}{2-0} = \frac{2}{2} = 1 \text{ μονάδα } X$$

β. Το ΚΕ του αγαθού X σε όρους του αγαθού Ψ και το ΚΕ του αγαθού Ψ σε όρους του αγαθού X παραμένουν **σταθερά** σε όλους τους συνδυασμούς. Αυτό σημαίνει ότι οι συντελεστές παραγωγής είναι εξίσου κατάλληλοι για την παραγωγή των δύο αγαθών, δηλαδή αποσπώνται ίσες και ίδιες μονάδες από την παραγωγή του ενός για την παραγωγή του άλλου.

Γ4. $y = a + \beta x \rightarrow y = 8 - 5 = 3$ άρα ο συνδυασμός Κ (X=5, Ψ =7) είναι **ανέφικτος** γιατί για X=5 το μέγιστο Ψ είναι το 3. Θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί είτε με βελτίωση της τεχνολογίας, είτε με αύξηση των παραγωγικών συντελεστών, είτε με συνδυασμό των δύο προηγούμενων.
Εναλλακτικός τρόπος λύσης: μεθοδολογία για ενδιάμεσο συνδυασμό.

Από τον πίνακα παραγωγής φαίνεται ότι ο συνδυασμός Ν (X=6, Ψ=1) είναι **εφικτός** γιατί για X=6 το μέγιστο Ψ είναι 2. Αυτό σημαίνει ότι εάν παραχθεί ο συγκεκριμένος συνδυασμός θα έχουμε υποαπασχόληση όλων ή μερικών

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2020
Β' ΦΑΣΗ

E_3.ΑΕΛ3Ε (α)

συντελεστών παραγωγής. **Εναλλακτικός τρόπος λύσης:** μεθοδολογία για αντικατάσταση στη συνάρτηση που εκφράζει την Κ.Π.Δ.

ΟΜΑΔΑ Δ

Δ1.

	2017	2018	2019
Τιμή	200	210	224
Ποσότητα	1.000	1.200	1.500
Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές	200.000	252.000	336.000
Δείκτης Τιμών (%)	100	105	112
Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές	200.000	240.000	300.000
Κατά κεφαλήν πραγματικό Α.Ε.Π.	160	187,5	200
Πληθυσμός (αριθμός ατόμων)	1.250	1.280	1.500

α.

$$2017: \text{κ.κ. πραγματικό ΑΕΠ} = \frac{\text{ΑΕΠ}_{2017} \text{ σταθερές τιμές του 2017}}{\text{πληθυσμός}}$$
$$\rightarrow \text{ΑΕΠ}_{2017} \text{ σταθερές τιμές του 2017} = 160 * 1.250 = 200.000$$

$$2017: \text{ΑΕΠ}_{2017} \text{ σταθερές τιμές του 2017} = \text{ΑΕΠ}_{2017} \text{ τρέχουσες τιμές του 2017}$$
$$= 200.000 \text{ αφού είναι το έτος βάσης}$$

$$2018: \text{ΑΕΠ}_{2018} \text{ τρέχουσες τιμές του 2018} = P_{2018} * Q_{2018} = 210 * 1.200$$
$$= 252.000$$

$$2018: \text{ΑΕΠ}_{2017} \text{ σταθερές τιμές του 2017} = P_{2017} * Q_{2018} = 200 * 1.200$$
$$= 240.000$$

$$2018: \Delta T = \frac{P_{2018}}{P_{2017}} * 100 = \frac{210}{200} * 100 = 105$$

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2020
Β' ΦΑΣΗ

E_3.ΑΕΛ3Ε (α)

$$2019: ΑΕΠ_{2019} \text{ τρέχουσες τιμές του 2019} = P_{2019} * Q_{2019} = 224 * 1.500 \\ = 336.000$$

$$2019: \Delta T = \frac{P_{2019}}{P_{2017}} * 100 = \frac{224}{200} * 100 = 112$$

$$2018: \kappa. \kappa. \text{πραγματικό ΑΕΠ} = \frac{ΑΕΠ_{2018} \text{ σταθερές τιμές του 2017}}{\text{πληθυσμός}} = \frac{240.000}{1.280} \\ = 187,5$$

$$\beta. ΑΕΠ_{2018} \text{ σταθερές τιμές του 2019} = P_{2019} * Q_{2018} = 224 * 1.200 = 268.800$$

$$\gamma. \text{ρυθμός πληθωρισμού} = \frac{\Delta T_{2019} - \Delta T_{2018}}{\Delta T_{2018}} * 100 = \frac{112 - 105}{105} * 100 = 6,7\%$$

Δ2. σελ. 136: . Το Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές μετράει την αξία της συνολικής παραγωγής σε τιμές του έτους βάσης. Το Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές του έτους βάσης λέγεται πραγματικό και μετρά τις πραγματικές μεταβολές του προϊόντος από έτος σε έτος. Το πραγματικό Α.Ε.Π. διαφέρει από έτος σε έτος μόνον αν κυμαίνονται οι παραγόμενες ποσότητες και είναι καλύτερο μέτρο σύγκρισης της ευημερίας μιας οικονομίας απ' ό,τι το ονομαστικό Α.Ε.Π. Το ονομαστικό Α.Ε.Π. μπορεί να μεταβληθεί είτε με μεταβολή ποσοτήτων είτε με μεταβολή τιμών. Το Α.Ε.Π. που υπολογίζεται με αυτόν τον τρόπο δεν είναι καλό μέτρο εκτίμησης της πορείας μιας οικονομίας. Το Α.Ε.Π. της στήλης προέρχεται από τις τιμές κάθε τρέχοντος έτους, γι' αυτό και το Α.Ε.Π. είναι σε τρέχουσες τιμές (ονομαστικό Α.Ε.Π.).

Δ3. σελ. 142 παρ. 9: Το πραγματικό κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. μετρά το βιοτικό επίπεδο μίας χώρας άρα εδώ μπορούμε να πούμε ότι κάθε χρονιά αυξάνεται και μεταξύ των ετών 2017 – 2018 αυξήθηκε κατά 27,5 μονάδες ή 17,1% και μεταξύ των ετών 2018 – 2019 αυξήθηκε κατά 12,5 μονάδες ή 6,7%.